

**CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**

**EGZAMIN ZAWODOWY
Rok 2026
ZASADY OCENIANIA I KARTY OCENY**

*Arkusz zawiera informacje prawnie chronione
do momentu rozpoczęcia egzaminu*

Nazwa kwalifikacji: **Eksploatacja maszyn i urządzeń odlewniczych**
Oznaczenie arkusza: **MTL.02-01-26.06-SG**
Symbol kwalifikacji: **MTL.02**
Numer zadania: **01**
Wersja arkusza: **SG**

**PODSTAWA PROGRAMOWA
2019**

Wypełnia egzaminator

Kod ośrodka

 –

Kod egzaminatora

Data egzaminu

Dzień   Miesiąc   Rok

Godzina rozpoczęcia egzaminu

 :

Numer <i>PESEL</i> zdającego*											Numer stanowiska**		

* w przypadku braku numeru *PESEL* – seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość
** na podstawie danych wpisanych przez zdającego na pierwszej stronie arkusza egzaminacyjnego

Egzaminatorze!

- Oceniaj prace zdających rzetelnie i z zaangażowaniem. Dokumentuj wyniki oceny.
- Stosuj przyjęte zasady oceniania w sposób obiektywny.
- Jeżeli zdający, wykonując zadanie egzaminacyjne, uzyskuje inne rezultaty albo pożądane rezultaty uzyskuje w inny sposób niż uwzględniony w zasadach oceniania lub przedstawia nietypowe rozwiązanie, ale zgodnie ze sztuką w zawodzie, to nadal oceniaj zgodnie z kryteriami zawartymi w zasadach oceniania. Informacje o tym, że zasady oceniania nie przewidują zaistniałej sytuacji, przekaż niezwłocznie w formie pisemnej notatki do Przewodniczącego Zespołu Egzaminacyjnego z prośbą o przekazanie jej do Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej. Notatka może być sporządzona odręcznie w trybie roboczym.
- Informuj przewodniczącego zespołu nadzorującego o wszystkich nieprawidłowościach zaistniałych w trakcie egzaminu, w tym w szczególności o naruszeniach przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy i o podejrzeniach niesamodzielności w wykonaniu zadania przez zdającego.

Numer
stanowiska

Egzaminator wpisuje **T**,
jeżeli zdający spełnił
kryterium albo **N**, jeżeli
nie spełnił

Elementy podlegające ocenie/kryteria oceny

Rezultat 1: Wykonana forma odlewnicza

1	Ustawione na płycie podmodelowej modele odlewów oraz skrzynka formierska zgodnie z wytycznymi z tabeli 1						
2	Nałożony na modele puder formierski						
3	Zaformowana dolna część formy (masa równomiernie zagęszczona, usunięty nadmiar masy)						
4	Wykonany (wycięty i wygładzony) układ wlewowy: zbiornik wlewowy (powiększenie wlewu rozprowadzającego), wlew rozprowadzający i wlewy doprowadzające (1 lub 2 do pojedynczego odlewu)						
5	Wyjęte modele, usunięte resztki luźnej masy, naprawione ewentualne uszkodzenia, drożny układ wlewowy						

Rezultat 2: Materiały wsadowe - tabela 3

W tabeli 3 wpisano z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku obliczoną masę

1	Sb: 0,55 lub 0,55 kg						
2	Cu: 0,30 lub 0,30 kg; 0,3 lub 0,3 kg						
3	Sn: 4,15 lub 4,15 kg						

Rezultat 3: Przygotowany materiał wsadowy do wytopu

Umieszczone w oznaczonych pojemnikach, odważone składniki wsadu o masie:

1	Sb: 0,52 ÷ 0,58 kg						
2	Cu: 0,28 ÷ 0,32 kg						
3	Sn: 3,94 ÷ 4,36 kg						

Numer
stanowiska

Rezultat 4: Karta technologiczna wytopu - tabela 4						
1	Wykonany pomiar temperatury stopionego stopu termoparą zanurzeniową i zapisana wartość w tabeli 4, pozycja 4, zgodnie ze stanem faktycznym					
2	Wykonany pomiar temperatury metalu po przegrzaniu termoparą zanurzeniową i zapisana wartość w tabeli 4, pozycja 8 zgodnie ze stanem faktycznym					
3	Wykonany pomiar temperatury łyżki odlewniczej przy pomocy pirometru i zapisana wartość w tabeli 4, pozycja 9 zgodnie ze stanem faktycznym					
Rezultat 5: Przeprowadzony wytop i wykonany odlew						
1	Tygiel załadowany wsadem w sposób uniemożliwiający jego zawieszenie					
2	Piec włączony po załadowaniu wsadu					
3	Osiągnięta temperatura zalewania 480÷520 °C					
4	Stopiony metal oczyszczony z żużla i tlenków powierzchniowych po uprzednim wyłączeniu pieca					
5	Pobrany łyżką płynny metal i wlany do wcześniej przygotowanej formy					
6	Forma wypełniona do górnej krawędzi					
7	Odlew wyjęty z formy i ostudzony					
8	Usunięte z odlewu resztki masy					
9	Odcięty układ wlewowy					

Numer
stanowiska

Przebieg 1: Wykonania formy, wytopu i odlewu						
Zdający:						
1	zastosował środki ochrony indywidualnej podczas oczyszczania i obróbki odlewów					
2	podczas przygotowywania materiałów wsadowych zdający miał założone rękawice ochronne a w trakcie konieczności rozdrabniania materiałów miał założone również okulary ochronne					
3	dokonał kontroli poprawności działania układu pomiarowego					
4	łyżkę odlewniczą podgrzał przed włożeniem do ciekłego metalu					
5	nie manipulował w przestrzeni roboczej pieca przy załączonym zasilaniu					
6	podczas obsługi pieca stosował ubranie ochronne i ochronę twarzy (rękawice, fartuch i przyłbicę)					
7	uporządkował stanowiska pracy po zakończeniu zadań					

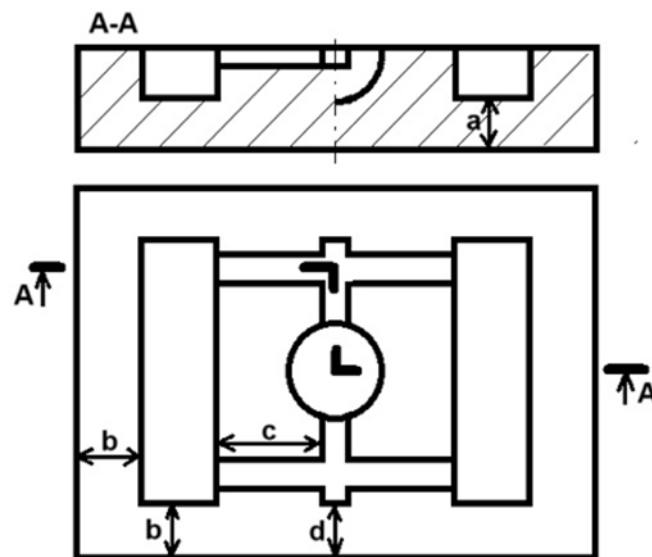
Egzaminator .....

imię i nazwisko

.....

data i czytelny podpis

Tabela 2. Minimalne odległości między modelem a elementami formy w mm

Uwaga! Modele przedstawione na rysunku mogą różnić się od modeli na stanowisku egzaminacyjnym (dla każdego modelu na stanowisku egzaminacyjnym zastosować odległości a/b/c/d określone w tabeli)

a	Odległość między dolną powierzchnią modelu a dolną powierzchnią formy	40
b	Odległość między modelem odlewu, a ścianką skrzynki formierskiej	30
c	Odległość między modelem odlewu, a wlewem rozpraszającym (belką żużlową) Odległość między modelami	30
d	Odległość między wlewem, a ścianką skrzynki formierskiej	30

Tabela 4. Materiały wsadowe

Materiał	Masa [kg]
Sb	0,55
Cu	0,30
Sn	4,15
Suma	5,00

Tabela 4. Karta technologiczna wytopu

Lp.	Operacja	Temperatura [°C]
1.	Załadować piec wsadem metalowym wskazanym przez przewodniczącego ZN	X
2.	Uruchomić zasilanie pieca odlewniczego i roztopić metal	X
3.	Wyłączyć zasilanie pieca odlewniczego	X
4.	Przeprowadzić pomiar temperatury roztopionego metalu za pomocą termopary zanurzeniowej	[°C]
5.	Przegrzać stop w ciągu 15 minut do temperatury: 480÷520°C	X
6.	Wyłączyć zasilanie pieca odlewniczego	X
7.	Usunąć zanieczyszczenia z powierzchni metalu	X
8.	Przeprowadzić pomiar temperatury metalu za pomocą termopary zanurzeniowej	[°C]
9.	Rozgrzać łyżkę odlewniczą do temperatury 200±50°C (końcowy wynik pomiaru wykonanego pirometrem wpisać do tabeli)	[°C]
10.	Pobrać łyżką ciekły metal i zalać przygotowaną formę	X
11.	Zlać pozostały w piecu metal zgodnie z zaleceniami przewodniczącego ZN	X